

Halina Taras, Józef Niedźwiedź

Teptiuków, st. 6, gm. Hrubieszów,
woj. zamojskie, AZP 86-94/119

Informator Archeologiczny : badania 31, 55-56

1997

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ści 30-80 cm od pow. zalegały pojedyncze wióry, odłupki i odpady krzemienne. W sumie około 20-tu krzemieni. Reprezentują one osadnictwo protoneolityczne i wiążą się z materiałami wydobytymi wcześniej z tego wykopu /T. Galiński, Zespoły typu Tanowo..., „Materiały Zachodniopomorskie”, t. 33/.

2. w sąsiedztwie wykopu XVI/96, na stoku wału, znaleziono w sumie kilkanaście zabytków krzemiennych. Są to wyłącznie drobne odłupki odpady zarówno z surowca bałtyckiego, jak i z krzemienia dolnoodrzańskiego. Krzemienie są mezolityczne i niewątpliwie wiążą się z osadnictwem mezolitycznym - maglemoskim, analogicznie jak te z wykopu XVI/96.

3. w sąsiedztwie wykopu XV/93/95, na terenie łąki w warstwie torfu znaleziono najwięcej zabytków krzemiennych i kamiennych. Oprócz odłupków i wiórów, wystąpiły dwa rdzenie wiórowe: paleolityczny i mezolityczny. Materiał jest więc mieszany. Część materiału jest z krzemienia_dolnoodrzańskiego, część natomiast z surowca bałtyckiego kredowego. Materiały te przynależą do osadnictwa ahrensbuskiego badanego we wschodniej części wykopu XV/93 oraz innego - domieszka mezolityczna nasunięta z wyższych partii wału.

Poza krzemieniami, znaleziono dwa tłuki kamienne i jeden gładzik.

Pojedyncze odłupki, fragmenty wiórów i odpady znajdowano ponadto na większych odcinkach rozległej odkrywki, pojedynczo i bez wyraźnego nawiązania do wykopaliskowych obiektów.

Materiały pozyskane w trakcie przeprowadzania nadzoru znajdują się w Dziale Archeologii Muzeum Narodowego w Szczecinie.

TEPTIUKÓW, st. 6, gm. Hrubieszów, woj. zamojskie, AZP 86-94/119

- osada kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej (neolit)
- ślady osadnictwa kultury mierzanowickiej (wczesna epoka brązu)
- ślady osadnictwa kultury trzcinieckiej (wczesna epoka brązu)
- osada kultury łużyckiej (środkowa i późna epoka brązu – wczesna epoka żelaza)
- ślady osadnictwa kultury przeworskiej lub grupy czerniczyńskiej(?) (okres wpływów rzymskich)
- osada wczesnośredniowieczna (X-XI w.)

Badania wykopaliskowe w ramach programu „Pogranicze chronologiczne kultury trzcinieckiej i łużyckiej na Lubelszczyźnie”, przeprowadzone w dniach od 6 do 26 maja przez dr Halinę Taras i mgr. Józefa Niedźwiedzia (Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Lublinie, Muzeum im. Stanisława Staszica w Hrubieszowie, Katedra Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie). Czwarty sezon badań. Przebadano powierzchnię 125 m².

Założono 2 wykopy w środkowej i południowej partii stanowiska Odkryto 18 nowych i dokończono eksplorację siedmiu obiektów przebadanych częściowo w roku ubiegłym, a także kontynuowano badania dwóch rowków neolitycznych. Najstarsze obiekty związane były z kulturą wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej. Należy z nią łączyć ob. 59, w rzucie i w profilu owalny, oraz dwa rowki, które podobnie jak w roku ubiegłym zawierały nieliczne, drobne fragmenty ceramiki. Rowy na zbadanym odcinku biegły względem siebie równolegle z południowego wschodu na północny zachód, a odległość między nimi wynosiła około 4,5 metra. W profilu były v-kształtne i osiągały miejscami głębokość około 2 metrów. W ob. 59 znaleziono czarę gruszkowatą, duży fragment naczynia doniczkowatego, kilkanaście fragmentów innych naczyń glinianych, drapacz na wiórowcu i wiórek krzemienno. Czarę gruszkowatą znaleziono także w ob. 58, lecz znajdowała się ona w lisiej norze i zapewne została przywleczona z sąsiedniego ob. 59, bowiem ob. 58 zawierał późniejsze chronologicznie materiały. Zabytki neolityczne zarejestrowano w warstwie kulturowej, z której pochodził też materiał kultury mierzanowickiej, również w tym sezonie reprezentowany śladowo, i kultury trzcinieckiej, występujący trochę liczniej. Jeden z nowo odkrytych oraz pięć częściowo wyeksplorowanych w ubiegłym sezonie obiektów należało do kultury łużyckiej. Były to wyłącznie jamy gospodarcze, w profilu trapezowate, nieckowate i półowalne, w rzucie okrągłe lub owalne. Wypełniska ich zawierały skromne wyposażenie w postaci ułamków naczyń i kości zwierzęcych. Z tą kulturą należy łączyć prawdopodobnie 2 wyroby brązowe

— dolną część szpili i ozdobę tarczową (zausznice ?) — które znaleziono jednak poza obiektami kultury lużyckiej, oraz niewątpliwie liczne materiały pochodzące z warstwy kulturowej: m.in. nóżkę od pucharka ulwóweckiego(?), fragmenty naczyń sitowatych oraz ułamki talerzy glinianych. Kilka odkrytych w tym sezonie obiektów prawdopodobnie można wiązać z kulturą przeworską lub grupą czerniczyńską. Należy do nich obiekt 44 — prostokątna półziemianka z owalnym paleniskiem usytuowanym na zewnątrz, wykładane ceramiką palenisko i jama paleniskowa (ob. 45 i 57), które razem tworzyły obiekt ósemkowy. Z okresem tym związanych jest zapewne kilka jam gospodarczych (ob. 50, 53, 54 i 58 ?). Trudność w jednoznacznym określeniu ich chronologii sprawiają liczne przerycia kretów, które część materiałów przemieściły na znaczne głębokości, niekiedy niszcząc dość czytelne warstwy zasypiskowe (dotyczy to także innych chronologicznie obiektów). Z okresu wczesnośredniowiecznego pochodzą dwie ziemianki (ob. 23 i 46) datowane na X-XI w., eksplorowane w tym sezonie w niewielkim stopniu. W jednej z nich (ob. 23), w narożniku północno-wschodnim, odkryto wspornik zachowany kwadratowy piec wapienny z wydrążonym wewnątrz kopulastym paleniskiem. Na konstrukcji wapiennej odbiły się kształty dwu słupów drewnianych, usytuowanych w narożnikach pieca, oraz podwalin ze ścian budynku, na których wspierał się piec. Przy południowo-zachodnim narożniku pieca odkryto także ślad po innym słupie, wokół którego widoczne były drobne dołki po drewnianych palikach. Tuż przy piecu, a zarazem obok słupa, bezpośrednio pod warstwą użytkową odkryto garnek gliniany, bardzo dobrze zachowany. Ślady w ziemiance świadczą o słupowej konstrukcji ścian. Dach wsparty był zapewne dodatkowo słupami od środka budynku, pośrodku półziemianki zarejestrowano bowiem prawdopodobnie ślady po słupach (ob. 34 i słup obok pieca, nie wyróżniony w osobny obiekt, oraz odkryty w tym sezonie kolejny dołek — ob. 56). Druga ziemianka (ob. 46) nieznacznie wchodziła w wykop. Kształtem prawdopodobnie jest zbliżona do ob. 23. W północno-wschodnim narożniku częściowo uchwycono wejście. Z okresem wczesnego średniowiecza należy łączyć kilka jam gospodarczych (ob. 42, 48, 49, 51 i 55) oraz w przybliżeniu prostokątne palenisko do wyprężania rudy darniowej (ob. 52). Ten ostatni obiekt zawierał w swym wypełnisku sporo grudek wyprężonej rudy żelaznej, polepy i węgla drzewnych. Podobną funkcję pełnił odkryty w 1995 roku obiekt 4.

Materiały zabytkowe zdeponowano w Instytucie Archeologii UMCS w Lublinie a dokumentacja przechowywana jest w PSOZ Zamość.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Archeologii Polski Środkowowschodniej”, t. III. - 1998 r. Badania będą kontynuowane.

WIELICZKA, st. 96, gm. loco, woj. krakowskie, AZP 104-58/24

- osada otwarta kultury lendzielskiej (neolit środkowy)

Sondażowe badania wykopaliskowe, przeprowadzone w dniach od 22 do 29 sierpnia przez mgr. Kazimierza Regułę (Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka). Finansowane przez Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 72,75 m².

Zarejestrowano następujący układ stratygraficzny: warstwa 1 - humus (0-20 cm), warstwa 2 - podglebie (20-40 cm), warstwa 3 - kulturowa (40-80 cm), warstwa 4 - gliniasty calec (od 40 i 80 cm). Odkryto jamę kulturową i chatę ziemiankową (obiekty uchwycono odcinkowo) oraz 3 ślady po jamach słupowych. Materiał zabytkowy stanowiły nieliczne fragmenty naczyń glinianych, wyroby krzemienne (wióry, odłupki) z surowca jurajskiego i polepa.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka.

Wyniki badań zostaną opublikowane w „Sprawozdaniach i Materiałach do Dziejów Żup Solnych w Polsce”.

Badania będą kontynuowane.

WIELICZKA, st. 98, gm. loco, woj. krakowskie, AZP 104-58/51

- osada kultury lendzielskiej (neolit środkowy)
- osada kultury przeworskiej (okres wpływów rzymskich, koniec II - początek III w.)